

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 110/14

Luxemburg, 17 iulie 2014

Concluziile avocatului general în cauzele conexate C-148/13, C-149/13 și C-150/13
A, B și C

Avocatul general Sharpston consideră că libertatea de acțiune a statelor membre cu ocazia verificării susținerilor unui solicitant de azil referitoare la orientarea sa sexuală este limitată de Carta drepturilor fundamentale

Deși statele membre au dreptul să verifice astfel de susțineri, anumite metode de verificare precum examinările medicale sau pseudo-medice, întrebările intruzive și solicitarea de probe privind activitățile sexuale sunt incompatibile cu Carta drepturilor fundamentale

Potrivit Directivei Uniunii Europene privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții de azil¹, care face trimitere la dispozițiile relevante din Convenția de la Geneva, un resortisant al unei țări terțe care are o temere bine fondată de a fi persecutat în țara de origine din cauza rasei sale, a religiei, naționalității, opiniilor politice sau apartenenței la un anumit grup social poate să solicite acordarea statutului de refugiat în Uniunea Europeană. Curtea a statuat anterior că orientarea sexuală constituie un motiv care permite unei persoane să invoce faptul că este membru al unui anumit grup social².

A, B și C au formulat o cerere de azil în Țările de Jos pentru motivul că, fiind bărbați homosexuali, au o temere bine fondată de a fi persecutați în țările de origine. Cererile lor au fost respinse întrucât autoritățile olandeze au pus la îndoială veridicitatea susținerilor acestora, bazate pe o orientare sexuală autodeclarată. Ministrul competent a considerat că nu este obligat să accepte necondiționat afirmația unei persoane cu privire la propria homosexualitate. Prin urmare, nici faptul că A a fost de acord să fie supus unui test pentru a dovedi că este homosexual, nici faptul că C a prezentat un film în care întreținea acte sexuale cu un bărbat nu au fost considerate suficiente pentru a dovedi că cei doi ar fi homosexuali. De asemenea, ministrul a ținut seama și de lipsa de coerență în expunerea lui C, care nu și-a întemeiat cererea de azil anterioară pe homosexualitate, precum și de lipsa sa de cunoștințe privind organizațiile pentru apărarea drepturilor homosexualilor din Țările de Jos. În ceea ce îl privește pe B, au fost invocate diferite motive, inclusiv descrierea vagă: (i) a sentimentelor sale referitoare la propria sexualitate; (ii) a relațiilor sale sexuale, și (iii) a modului în care a acționat atunci când și-a dat seama de orientarea sa sexuală într-o țară musulmană.

Raad van State (Consiliul de Stat, Țările de Jos), care a fost sesizat cu acțiunile celor trei bărbați împotriva deciziilor ministrului, a apreciat că verificarea faptului dacă un reclamant este membru al unui anumit grup social ca urmare a orientării sale sexuale poate fi mai complexă decât verificarea altor motive de persecuție. Directiva privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții de azil nu conține prevederi referitoare la modalitățile în care statele membre pot pune la îndoială o orientare sexuală declarată sau cu privire la faptul dacă aceste modalități au anumite limite și, în caz afirmativ, dacă astfel de limite sunt aceleași ca cele aplicabile cererilor de azil întemeiate pe celelalte motive de persecuție. În consecință, Raad van State solicită Curții de justiție să

¹ Directiva 2004/83/CE din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52) (denumită în continuare „Directiva privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții de azil”).

² [Cauzele conexate C-199/12, C-200/12 și C-201/12](#), X, Y și Z; a se vedea de asemenea comunicatul de presă nr. [145/13](#). De asemenea, Curtea a statuat că simpla incriminare a actelor de homosexualitate nu constituie, în sine, un act de persecuție. Legislația trebuie aplicată astfel încât să constituie o încălcare gravă a drepturilor fundamentale.

stabilească dacă dreptul Uniunii Europene limitează acțiunea statelor membre de evaluare a credibilității, în cazul în care persoanele care solicită acordarea statutului de refugiat invocă orientarea lor sexuală.

În concluziile prezentate astăzi, avocatul general Eleanor Sharpston arată că, întrucât homosexualitatea nu este considerată o problemă medicală, și în lipsa unor mijloace de probă scrise (care nu sunt disponibile în majoritatea cazurilor), nu există o modalitate obiectivă care să dovedească în mod real orientarea sexuală declarată de o persoană. Autonomia personală reprezintă un element important al dreptului la viața privată garantat de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și, prin urmare, o persoană are dreptul de a-și defini propria orientare sexuală. Aceasta înseamnă că **orientarea sexuală declarată de un solicitant de azil trebuie să constituie întotdeauna punctul de plecare al oricărui proces de evaluare**. Cu toate acestea, necesitatea de a proteja integritatea sistemului de azil și de a identifica cererile false pentru a putea asista persoanele care au o nevoie reală de protecție înseamnă că statele membre trebuie să aibă posibilitatea să examineze o astfel de declarație în conformitate cu Directiva privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții de azil.

Avocatul general Sharpston subliniază că **nu se poate impune solicitanților să acționeze într-un mod care aduce atingere demnității sau integrității lor personale**. Faptul că Directiva privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții de azil nu oferă statelor membre indicații exprese cu privire la evaluarea credibilității nu înseamnă că acestea pot acționa fără a ține seama de normele generale prevăzute de Carta drepturilor fundamentale. **Dreptul la integritatea fizică și psihică a unei persoane și dreptul la viața privată sunt încălcate prin utilizarea unor metode de natură intruzivă și umiltoare** precum testele medicale sau pseudo-medice de falometrie³. Întrebările intruzive încalcă de asemenea aceste drepturi. Astfel de întrebări includ nu numai solicitarea unor probe foto și video privind practici sexuale, ci și încurajarea și acceptarea prezentării ca probe a unor asemenea materiale.

De asemenea, avocatul general pune la îndoială valoarea probantă a acestor metode în ceea ce privește distingerea solicitanților reali de cei falși. Examinările medicale nu ar trebui să fie utilizate, dat fiind că homosexualitatea nu este recunoscută ca fiind o problemă medicală, iar examinările pseudo-medice nu pot stabili orientarea sexuală. Răspunsurile unui solicitant la întrebările explicite nu pot fi niciodată determinate și, în orice caz, răspunsurile „corecte” pot fi inventate. Probe precum fotografiile sau filmele personale pot de asemenea să fie improvizate. Întrucât este imposibil, în realitate, să se dovedească orientarea sexuală, avocatul general apreciază că tehnicile de evaluare prin care se încearcă acest lucru nu ar trebui să facă parte din procesul de evaluare a solicitanților de azil.

Chiar și în cazul în care solicitantul de azil este de acord cu astfel de teste sau de întrebări ori cu furnizarea unor elemente de probă explicite, avocatul general Sharpston consideră că și aceasta ar constitui o încălcare a drepturilor sale fundamentale. Consimțământul nu poate remedia asemenea încălcări și nu ar crește valoarea probantă a dovezilor astfel obținute. Dată fiind poziția vulnerabilă în care se află solicitanții de azil, este de asemenea discutabil dacă un astfel de consimțământ ar fi pe deplin liber și în cunoștință de cauză.

Avocatul general apreciază că examinările intruzive precum cele descrise mai sus se bazează de asemenea pe prezumții stereotipice legate de comportamentul homosexual, ceea ce încalcă cerința privind existența unei examinări individuale impusă de Directiva privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții de azil.

Avocatul general Sharpston consideră că, în locul unor astfel de teste, evaluarea efectuată pentru a decide cu privire la acordarea statutului de refugiat ar trebui să se concentreze mai degrabă asupra aspectului dacă solicitantul este credibil. Aceasta înseamnă că este necesar să se examineze dacă expunerea acestuia este plauzibilă și coerentă.

³ Testele falometrice se bazează pe reacția fizică a persoanei la materiale pornografice.

În această privință, avocatul general subliniază că procedura privind azilul este una de cooperare, iar nu o procedură de judecată. Autoritățile nu au sarcina de a dovedi netemeinicia susținerilor solicitantului de azil și nici acesta nu trebuie să facă dovada acestora, ci mai degrabă ambele părți trebuie să conlucreze în vederea atingerii unui obiectiv comun. Prin urmare, avocatul general consideră că este important ca funcționarul care adoptă decizia să aibă posibilitatea de a-l vedea pe solicitant expunându-și punctul de vedere (ceea ce este preferabil) sau cel puțin să dispună de un raport complet privind conduita acestuia în cursul examinării. De asemenea, avocatul general recomandă ca, în vederea respectării principiului potrivit căruia orice persoană are dreptul de a fi ascultată înainte de adoptarea unei decizii care aduce atingere intereselor sale, solicitanților de azil să li se asigure posibilitatea de a răspunde oricăror întrebări concrete privind credibilitatea susținerilor lor care s-ar pune în cursul procedurii înainte de adoptarea unei hotărâri definitive.

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „Europe by Satellite” ☎ (+32) 2 2964106